

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 5 w BIAŁOGARDZIE

ZASADY SPRAWDZANIA I OCENIANIA POSTĘPÓW UCZNIĄ

Ocenianie dydaktyczne – na podstawie wiadomości i umiejętności związanych z programem nauczania.

Ocenianie społeczno-wychowawcze – wynikające ze stałej obserwacji dziecka (dotyczy m.in. wkładu pracy ucznia, jego zdolności, motywacji do uczenia się, stosunku do przedmiotu, aktywności na lekcjach, sytuacji środowiska, z którego pochodzi).

Samoocena ucznia – dotyczy podejmowania przez ucznia odpowiedzialności za proces uczenia się, rozpoznawania słabych i mocnych stron.

Ocena dydaktyczna ma znaczenie podstawowe a ocena społeczno-wychowawcza i samoocena może ją podwyższyć lub obniżyć.

Przedmiotem oceny ucznia są realne osiągnięcia, czyli praca i postępy w uczeniu się, a nie tylko aktualny stan wiedzy i umiejętności.

FORMY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

a) formy ustne:

- czytanie głośne (wyraziste, z akcentowaniem, intonacją, modulowaniem głosu, odpowiednim tempem),
- krótsze i dłuższe wypowiedzi na lekcji (np. odpowiadanie na pytania, udział w dyskusji, wypowiedzi na forum klasy, dialog, opowiadanie, streszczenie, itp.),
- recytacja tekstów;

b) formy pisemne:

- sprawdziany/testy sprawdzające wiadomości i umiejętności z zakresu:
  - czytania ze zrozumieniem,
  - nauki o języku,
  - znajomości zasad ortograficznych,
  - ogólne testy sprawdzające kompetencje polonistyczne,
  - diagnozujące,
- prace klasowe o tematyce związanej z:
  - lekturą,
  - filmami, przedstawieniami teatralnymi, widowiskami telewizyjnymi,
  - życiem ucznia i jego środowiskiem,
- krótsze i dłuższe wypowiedzi pisemne na lekcji, notatki tworzone samodzielnie na lekcji,

- kartkówki (niezapowiedziane: obejmujące materiał z 3-5 ostatnich lekcji, zapowiedziane: obejmujące materiał z określonego zakresu tematycznego, dotyczące określonych treści),
- dyktanda,
- prace domowe, zadania wykonywane w zeszytach ćwiczeń;

c) inne formy:

- aktywność na lekcji,
- prowadzenie zeszytu przedmiotowego ,
- umiejętność pracy w grupie,
- zadania dodatkowe, projekty długoterminowe,
- udział i osiągnięcia w konkursach.

OCENIANIE UCZNIÓW Z DYSLEKSJĄ

1. Uczeń posiadający opinię Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej stwierdzającą dysleksję lub ubiegający się o taką opinię ma prawo do pomocy w pokonywaniu trudności udzielanej przez nauczyciela lub pedagoga szkolnego.
2. Przed oceną ucznia z dysfunkcjami nauczyciel bardzo dokładnie zapoznaje się z rodzajem zaburzeń towarzyszących jego przypadłości i ocenia go indywidualnie – bierze pod uwagę starania ucznia, jego wkład w pracę i zaangażowanie.
3. Uczeń, który ma trudności z głośnym czytaniem ma prawo do nieodpytywania go czytania i recytacji na forum klasy.
4. Prace pisemne oceniane są przede wszystkim ze względu na zgodność z tematem, zawartość merytoryczną i uporządkowanie wiedzy w ich obrębie; poprawność ortograficzna i interpunkcyjna nie są natomiast decydującymi składnikami oceny.
5. Uczeń ma prawo korzystania z pomocy słowniczka ortograficznego.
6. Ucznia obowiązuje znajomość podstawowych zasad ortograficznych, umiejętność odnalezienia reguły rządzącej pisownią podanego prostego przykładu.
7. Uczeń ma obowiązek poprawy błędów wskazanych przez nauczyciela.
8. Uczeń ma obowiązek samodzielnej pracy poprzez systematyczne wykonywanie ćwiczeń wskazanych przez nauczyciela lub innych (np. wg wskazań poradni).

NARZĘDZIA OCENIANIA

OCENIANE UMIEJETNOŚCI	SPOSOBY OCENIANIA / GROMADZENIA INFORMACJI
➤ głośne czytanie	➤ kryteria oceny głośnego czytania
➤ wypowiedź ustna	➤ kryteria oceny wypowiedzi ustnej
➤ recytacja	➤ kryteria oceny recytacji
➤ sprawdziany/testy sprawdzające wiadomości i umiejętności	➤ kryteria oceny według skali zawartej w ZWO
➤ prace klasowe	w zależności od rodzaju: ➤ kryteria oceny wypowiedzi pisemnej ➤ kryteria oceny według skali zawartej w ZWO
➤ krótsze i dłuższe wypowiedzi pisemne na lekcji, notatki tworzone samodzielnie na lekcji;	➤ kryteria oceny wypowiedzi pisemnej
➤ kartkówki	➤ kryteria oceny według skali zawartej w ZWO
➤ dyktanda (uzupełnianie brakujących ortogramów)	➤ kryteria oceny według skali zawartej w ZWO
➤ prace domowe, zadania wykonywane w zeszytach ćwiczeń	w zależności od rodzaju: ➤ kryteria oceny wypowiedzi pisemnej ➤ kryteria oceny według skali zawartej w ZWO

KRYTERIA OCENIANIA

CZYTANIE GŁOSNE		
Płynność czytania (opanowanie tekstu)	Nieznaczące pomyłki: 0-2 błędy – 2pkt, 3-5 błędów – 1pkt Liczne błędy, częste poprawianie przez nauczyciela – 0pkt	0–2pkt
Właściwe tempo czytania	Dostosowane do sytuacji ukazanej w tekście; przestrzeganie znaków interpunkcyjnych.	0-1pkt
Wyraźne czytanie	Uczeń jest słyszany i rozumiany.	0-1pkt
Interpretacja czytanego tekstu; rozumienie treści	Uczeń dostosowuje sposób czytania do sytuacji ukazanej w tekście; głosem wyraża uczucia, zaniepokojenie, wzruszenie itp.	0–2pkt

WYPOWIEDŹ USTNA		
Treść	Wypowiedź na temat; odpowiedni dobór materiału, informacji, przykładów. Brak błędów rzeczowych. Poprawne rozwinięcie tematu; właściwa interpretacja materiału. Wnioskowanie; argumentowanie; wskazywanie na wartości.	0–3pkt
Styl	Słownictwo poprawnie dobrane pod względem znaczeniowym, także w związkach frazeologicznych. Trafnie dobrane środki językowe (nie pojawiają się wulgaryzmy, nieuzasadnione kolokwializmy); wyrażanie emocji jest stosowne do tematu pracy. Bogaty zasób słownictwa; brak powtórzeń itp.	0-1pkt
Język	Zasób słownictwa, poprawność językowa, uporządkowanie wypowiedzi.	0-1pkt
Wyraźne mówienie	Uczeń jest słyszany i rozumiany.	0-1pkt

RECYTACJA		
Znajomość tekstu, płynność mówienia (uczeń recytuje bez namyśleń, poprawek, przerywania)	Nieznaczące pomyłki (w tym podpowiedzi nauczyciela): 2 błędy – 2 pkt 3-5 błędów – 1pkt Liczne błędy czy podpowiedzi nauczyciela wykluczają przyznawanie punktów za kolejne kryteria; uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.	0–2pkt
Wyraźne mówienie	Uczeń jest słyszany i rozumiany.	1pkt
Właściwe tempo mówienia	Dostosowanie tempa mówienia do sytuacji lirycznej ukazanej w wierszu; przestrzeganie znaków interpunkcyjnych.	1pkt
Interpretacja utworu	Uczeń dostosowuje sposób mówienia do sytuacji lirycznej ukazanej w wierszu; głosem wyraża uczucia, zaciekawia, wzrusza itp.	0–2pkt

PRACE PISEMNE		
Treść	<p>Praca na temat; odpowiedni dobór materiału, informacji, przykładów. Brak błędów rzeczowych.</p> <p>Poprawne rozwinięcie tematu; właściwa interpretacja materiału. Spełnienie kryterium długości pracy.</p> <p>Ciekawe pomysły; wnioskowanie; argumentowanie; wskazywanie na wartości.</p>	0-3pkt
Styl	<p>Słownictwo poprawnie dobrane pod względem znaczeniowym, także w związkach frazeologicznych.</p> <p>Trafnie dobrane środki językowe (nie pojawiają się wulgaryzmy, nieuzasadnione kolokwializmy); wyrażanie emocji jest stosowne do tematu pracy.</p> <p>Bogaty zasób słownictwa; brak powtórzeń itp.</p>	0-1pkt
Język	<p>Poprawna odmiana wyrazów; właściwe łączenie wyrazów w zdania; odpowiednie łączenie zdań składowych w zdania złożone;</p> <p>Dopuszczalne 4 błędy.</p>	0-1pkt
Ortografia	Dopuszczalne 2 błędy.	0-1pkt
Interpunkcja	Dopuszczalne 3 błędy.	0-1pkt
Zapis i estetyka pracy	<p>Trójdzielna kompozycja z zachowaniem właściwych proporcji pracy; stosowanie akapitów; przejrzystość zapisu.</p> <p>Uznaje się niewielkie estetyczne skreślenia.</p>	0-1pkt
<p>Uwaga:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jeżeli uczeń nawiązuje do tematu, ale nie nadaje swojej wypowiedzi odpowiedniej formy – ocenia się pracę w pozostałych kryteriach, • jeżeli uczeń pisze na zupełnie inny temat – całą pracę ocenia się na 0pkt, • punkty za styl, język, ortografię, interpunkcję i zapis przyznaje się, jeżeli uczeń spełnił określone kryterium objętości. <p>Uczeń z dysleksją</p> <p>Uczeń otrzymuje punkt za poszczególne kryteria, jeśli:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ortografia: rozpoczyna zdanie wielką literą, • interpunkcja: kończy zdania stosownymi znakami interpunkcyjnymi, • estetyka pracy: nie punktujemy negatywnie estetyki pracy. 		

Uwaga:

Prace pisemne są obowiązkowe. Uczeń nieobecny w dniu pisania pracy, ma obowiązek napisać ją w terminie ustalonym z nauczycielem, nie później niż tydzień od powrotu do szkoły.

- Uczeń ma prawo przeanalizować ocenę otrzymaną z pracy pisemnej w dniu, w którym zostaje poinformowany o wynikach.
- Nauczyciel w dniu rozdawania sprawdzonych prac podaje do wiadomości uczniów skalę punktową, według której oceniany był sprawdzian i wyjaśnia kryteria (praca klasowa, wypracowanie itp.).
- Wszelkie plagiaty karane są oceną niedostateczną.

<ul style="list-style-type: none"> ➤ CZYTANIE BEZ PRZYGOTOWANIA ➤ WYPOWIEDŹ BEZ PRZYGOTOWANIA ➤ RECYTACJA 	6pkt – celujący 5pkt – bardzo dobry 4pkt – dobry 3pkt – dostateczny 2pkt – dopuszczający 0-1pkt – niedostateczny
<ul style="list-style-type: none"> ➤ CZYTANIE Z PRZYGOTOWANIEM ➤ WYPOWIEDŹ Z PRZYGOTOWANIEM 	6pkt - bardzo dobry 5pkt - dobry 4pkt - dostateczny 3pkt - dopuszczający 0-2pkt - niedostateczny
<ul style="list-style-type: none"> ➤ PRACE PISANE W KLASIE 	8pkt – celujący 7pkt – bardzo dobry 6pkt – dobry 4-5pkt – dostateczny 2-3pkt – dopuszczający 0-1pkt – niedostateczny
<ul style="list-style-type: none"> ➤ PRACE PISANE W DOMU 	8pkt – bardzo dobry 6-7pkt – dobry 4-5pkt – dostateczny 2-3pkt – dopuszczający 0-1pkt – niedostateczny

<p>➤ AKTYWNOŚĆ NA LEKCJI (skala ocen: 1-6)</p> <p><u>Ocenie podlega:</u> zaangażowanie na lekcji, udział w dyskusji, częstotliwość wypowiedzi poprawnych merytorycznie, ciekawa i rzeczowa prezentacja przygotowanych materiałów.</p> <p><u>Forma:</u> ocena, + lub -, „motywce” (według ustaleń z nauczycielem).</p>
<p>➤ PROWADZENIE ZESZYTU PRZEDMIOTOWEGO (skala ocen: 1-6)</p> <p><u>Ocenie podlega:</u> systematyczność, czytelność i prawidłowość zapisu, przejrzystość, estetyka całości.</p>
<p>➤ UMIEJĘTNOŚĆ PRACY W GRUPIE (skala ocen: 1-6)</p> <p><u>Ocenie podlega:</u> współpraca z innymi członkami grupy, planowanie pracy, poprawność i rzeczowość opracowanego w grupie materiału (uczniowie dokonują samooceny i oceny kolegów z grupy).</p>
<p>➤ ZADANIA DODATKOWE, PROJEKTY DŁUGOTERMINOWE (skala ocen: 1-6)</p> <p><u>Ocenie podlega:</u> umiejętność zbierania, selekcjonowania i przetwarzania informacji na wybrany temat, trafność wyboru informacji, wkład własnej pracy, umiejętność zaprezentowanie zebranych i przygotowanych informacji.</p>
<p>➤ UDZIAŁ I OSIĄGNIĘCIA W KONKURSACH (skala ocen: 4-6).</p>

NIEPRZYGOTOWANIA

Uczeń ma prawo do:

- trzykrotnego w semestrze ustnego nieprzygotowania się do lekcji,
  - trzykrotnego w semestrze niewykonania pisemnej pracy domowej,
  - zgłoszenia trzy razy w semestrze braku zeszytu przedmiotowego lub zeszytu ćwiczeń,
  - zgłoszenia raz w semestrze niewykonania pracy dodatkowej.
- Brak odpowiednich materiałów potrzebnych na lekcję traktowany jest jako nieprzygotowanie do lekcji.
- Jeżeli brak pracy lub nieprzygotowanie ustne wystąpiły z ważnych obiektywnych powodów, nauczyciel może odstąpić od konsekwencji na pisemną prośbę rodzica / opiekuna.
- Uczeń po nieobecności trwającej minimum 5 dni (roboczych) ma prawo do kilkudniowego (zależne od długości absencji) okresu na „nadrobienie” zaległości.

POPRAWIANIE OCEN

➤ **CZĄSTKOWYCH** (w ciągu tygodnia od otrzymania oceny, w terminie ustalonym z nauczycielem)

Uczeń może poprawić częściowe oceny uzyskane za:

- czytanie głośne,
- wypowiedź ustną,
- recytację,
- sprawdziany z nauki o języku,
- redagowanie określonych form wypowiedzi w domu,
- dyktando,
- realizację określonych projektów.

Ocena jest wpisywana do dziennika obok wpisanej wcześniej oceny.

Nie poprawia się ocen uzyskanych za:

- ciche czytanie ze zrozumieniem,
- redagowanie określonych form wypowiedzi w klasie,
- sprawdziany ze znajomości treści lektur.

Uczeń może uzyskać wyższe oceny przy okazji kolejnego czytania ze zrozumieniem, redagowania określonej formy wypowiedzi czy sprawdzianu ze znajomości treści lektury.

➤ **ŚRÓDROCZNYCH I KOŃCOWOROCZNYCH**

Uczeń pracuje na ocenę śródroczną i końcoworoczną przez cały semestr/rok. Nie ma możliwości poprawiania („zdawania”) na ocenę wyższą przed końcem semestru czy roku.

Jeżeli uczeń nie zgadza się z wystawioną oceną, może zdawać egzamin komisyjny zgodnie z trybem ustalonym w ZWO.

WYMAGANIA EDUKACYJNE DLA KLASY IV

KONIECZNE (DOPUSZCZAJĄCY)	PODSTAWOWE (DOSTATECZNY)	ROZSZERZONE (DOBRY)	DOPELNIAJĄCE (BARDZO DOBRY)
I. ODBIÓR ODPOWIEDZI I WYKORZYSTANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI			
UCZEŃ			
<ul style="list-style-type: none"> czyta poprawnie tekst, wyznaczając głosowo granice zdań 	<ul style="list-style-type: none"> czyta poprawnie tekst, zwracając uwagę na znaki interpunkcyjne 	<ul style="list-style-type: none"> czyta płynnie tekst, podkreślając głosem ważne słowa 	<ul style="list-style-type: none"> czyta tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści
<ul style="list-style-type: none"> słucha uważnie wypowiedzi nauczyciela i uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> słucha uważnie całości wypowiedzi nauczyciela i uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> nawiązuje do wypowiedzi innych we własnej pracy 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wysłuchane wypowiedzi we własnej pracy
<ul style="list-style-type: none"> określa temat tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> określa główną myśl tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie wydobywa z tekstu istotne informacje 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo wykorzystuje informacje z tekstu
<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia <i>autor</i>, <i>narrator</i>, <i>czytelnik</i>, <i>słuchacz</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia autora od narratora 	<ul style="list-style-type: none"> określa relacje autor – narrator – czytelnik (słuchacz) 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia funkcję autora i narratora w tekście
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje tekst literacki 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje tekst informacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia tekst literacki od informacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje tekstu literackiego i informacyjnego
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje formy gatunkowe wypowiedzi (zaproszenie, życzenia, ogłoszenie, przepis) 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia formy gatunkowe wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> zna funkcje różnych form gatunkowych wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia elementy charakterystyczne dla różnych form gatunkowych
<ul style="list-style-type: none"> wydobywa z tekstu wskazane informacje 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje informacje z tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia informacje ważne od drugorzędnych 	<ul style="list-style-type: none"> hierarchizuje informacje
<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje informacje wyrażone wprost 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega w tekście treści wyrażone wprost i pośrednio 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje treści wyrażone wprost i pośrednio

<ul style="list-style-type: none"> • rozumie treść pytań, poleceń i nieskomplikowanych informacji 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie dosłowne znaczenia wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie proste przenośne znaczenia wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów od prostych znaczeń przenośnych
<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie <i>prawda, fałsz</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określa prawdziwość informacji dotyczącej tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia przesłanki w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski z tekstu
<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie <i>tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie <i>akapit</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia w tekście części kompozycyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcję wstępu, rozwinięcia, zakończenia
<ul style="list-style-type: none"> • korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> • zna budowę słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych 	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcje słowników
<ul style="list-style-type: none"> • potrafi odnaleźć wskazane hasło w encyklopedii 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje hasła w encyklopedii 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z informacji zawartych w encyklopedii 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z różnych źródeł informacji
<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie <i>podmiot, orzeczenie, określenia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje podmiot i orzeczenie w zdaniu, wyodrębnia związek główny 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia wyrazy określane i określające 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia funkcję orzeczenia, podmiotu i określeń w zdaniu
<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie <i>zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia zdanie od wypowiedzenia bez czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte oraz nierozwinięte i rozumie ich funkcje 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia równoważnik zdania w tekście
<ul style="list-style-type: none"> • wie, na jakie pytania odpowiada rzeczownik, czasownik, przymiotnik i przysłówki 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w wypowiedziach rzeczownik, czasownik, przymiotnik i przysłówki 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia rzeczowniki własne od pospolitych 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między rzeczownikiem, czasownikiem, przymiotnikiem i przysłówkiem
<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w tekście formy liczb odmienne części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w tekście formy czasów i rodzajów gramatycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w tekście formy osób 	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcje form liczb, czasów, rodzajów i osób w wypowiedzi

<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje proste znaki i piktogramy 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje emocje na podstawie wyrazu twarzy 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje emocje wyrażane gestami i postawą 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa emocje wyrażane za pomocą różnych form ekspresji
II. ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY			
UCZEŃ			
<ul style="list-style-type: none"> • nazywa reakcje czytelnicze 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi tekstów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje emocje towarzyszące odbiorowi tekstów kultury
<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat sytuacji bohatera literackiego i filmowego 	<ul style="list-style-type: none"> • określa sytuację bohatera literackiego i filmowego 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sytuację bohatera z własnymi doświadczeniami 	<ul style="list-style-type: none"> • komentuje sytuację bohatera
<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat postaci literackiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje pozytywne i negatywne cechy bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje swój pogląd na temat bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do postaci
<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia dzieło literackie od filmu 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje różne teksty kultury 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia prozę od poezji 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje środki artystycznego wyrazu charakterystyczne dla literatury i filmu
<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie <i>fikcja literacka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia fikcję filmową od rzeczywistości 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rolę autora tekstu w kreowaniu fikcji literackiej
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia prawdopodobne (realistyczne) elementy świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nieprawdopodobne (fantastyczne) elementy świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat fantastyki w baśniach 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat elementów fantastycznych w utworach współczesnych
<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie <i>epitet</i>, <i>porównanie</i>, <i>przenośnia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia uosobienie od ożywienia 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście literackim epitetę, porównania, przenośnie (w tym uosobienia i ożywienia) 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia funkcje językowych środków stylistycznych

<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wers, zwrotkę i refren, wskazuje rymy w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia wiersz ciągły od stroficznego i rymowy od wiersza bez rymów 	<ul style="list-style-type: none"> określa rolę rymów w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> używa pojęć <i>wiersz ciągły, stroficzny, rymowy, bezrymowy</i> podczas analizy wiersza
<ul style="list-style-type: none"> posługuje się terminami <i>scena, aktor</i> w kontekście widowiska teatralnego 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się terminami <i>kostium, rekwizyt</i> w kontekście widowiska teatralnego 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia różne elementy składające się na widowisko teatralne 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje środki wyrazu charakterystyczne dla pantomimy
<ul style="list-style-type: none"> przedstawia wybrane fakty dotyczące historii kina 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciami związanymi z filmem (<i>aktor, reżyser, kadr, plan filmowy</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje poszczególne plany filmowe 	<ul style="list-style-type: none"> określa właściwości i funkcje poszczególnych planów filmowych
<ul style="list-style-type: none"> odróżnia film od programu informacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wybrane gatunki filmowe 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnicę między filmem animowanym a innymi gatunkami filmowymi 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa tworzywo przekazów audiowizualnych (ruchome obrazy, dźwięk)
<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia wydarzenia w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wydarzenia w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przebieg zdarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje słownictwo określające następstwo zdarzeń
<ul style="list-style-type: none"> wie, że bohater jest jednym z elementów świata przedstawionego w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> krótko prezentuje najistotniejsze informacje o bohaterze 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat uczuć i przeżyć bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> określa motywy działania bohatera
<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje opowiadanie, komiks, baśń, przysłowie 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia wiersz od innych tekstów kultury 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy opowiadania, komiksu, baśni tradycyjnej i współczesnej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia funkcję przysłówia
<ul style="list-style-type: none"> odczytuje teksty literackie na poziomie dosłownym 	<ul style="list-style-type: none"> odbiera różne teksty kultury na poziomie dosłownym 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje przenośne sensory utworu opartego na nieskomplikowanych konstrukcjach metaforycznych 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje proste symbole i alegorie

<ul style="list-style-type: none"> • używa pojęcia <i>przesłanie</i> w odniesieniu do baśni 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że obecność przesłania jest jedną z cech baśni 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje przesłanie baśni 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje samodzielnie przesłanie baśni
<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciami <i>dobro – zło</i> w odniesieniu do treści baśni 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania bohaterów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • zestawia wartości i ich przeciwieństwa na zasadzie kontrastu 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje wartości i antywartości wpisane w teksty kultury
<ul style="list-style-type: none"> • czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta większość wymaganych lektur w całości i analizuje ich świat przedstawiony 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje wybrane wątki 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami
III. TWORZENIE WYPOWIEDZI			
UCZEŃ			
<ul style="list-style-type: none"> • udziela poprawnych i logicznych odpowiedzi na pytania 	<ul style="list-style-type: none"> • krótko wypowiada się na podany temat związany z otaczającą rzeczywistością 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się logicznie na podany temat związany z poznanymi tekstami kultury 	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie porządkuje i komponuje treść swoich wypowiedzi
<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia się w kilku zdaniach 	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowuje sposób przedstawiania do sytuacji komunikacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje formy grzecznościowe w wypowiedzi ustnej i pisemnej (pozdrowienia, list, życzenia SMS) 	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu
<ul style="list-style-type: none"> • formułuje poprawnie pytania podczas rozmowy 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje logiczne pytania do tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje pytania o zróżnicowanej budowie 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje pytania o charakterze uogólniającym
<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedzi wyrażające różne intencje, np. prośbę, polecenie, podziękowanie, przepraszenie 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje różne typy wypowiedzi w zależności od zamierzonego celu 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pozawerbalnymi środkami komunikowania się stosownie do okoliczności 	<ul style="list-style-type: none"> • podkreśla intencje wypowiedzi pozawerbalnymi środkami porozumiewania się

<ul style="list-style-type: none"> • redaguje według podanego wzoru użytkowe formy wypowiedzi: list prywatny (tradycyjny i e-mail), kartkę z pozdrowieniami, ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, przepis kulinarny, proste notatki w różnych formach 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje samodzielnie użytkowe formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje użytkowe formy wypowiedzi, stosuje odpowiednie słownictwo 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje użytkowe formy wypowiedzi, stosując środki językowe podkreślające intencję wypowiedzi
<ul style="list-style-type: none"> • redaguje według podanego wzoru opowiadanie odtwórcze, opis przedmiotu, opis miejsca 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje samodzielnie opowiadanie odtwórcze, opis przedmiotu i miejsca 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje opowiadanie twórcze oraz rozwinięty opis przedmiotu i miejsca 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje charakteryzujące się bogactwem językowym opowiadanie oraz opis przedmiotu i miejsca
<ul style="list-style-type: none"> • wydziela margines i dba o estetykę tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyróżnia istotne treści w tekstach użytkowych 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedzi zgodne z cechami kompozycyjnymi danej formy 	<ul style="list-style-type: none"> • rozplanowuje kompozycję układu treści w różnych formach notatek
<ul style="list-style-type: none"> • sporządza według podanego wzoru odtwórczy plan ramowy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza samodzielnie odtwórczy plan ramowy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje jednolitą formę wypowiedzeń (bez czasownika) w zapisie planu ramowego 	<ul style="list-style-type: none"> • dba o zwięzłość wypowiedzi w zapisie planu ramowego
<ul style="list-style-type: none"> • słucha z uwagą uczestników rozmowy 	<ul style="list-style-type: none"> • mówi na temat, uczestnicząc w rozmowie 	<ul style="list-style-type: none"> • włącza się do rozmowy w kulturalny sposób 	<ul style="list-style-type: none"> • reaguje na wypowiedzi innych rozmówców
<ul style="list-style-type: none"> • czytając głośno, uwzględnia kropkę znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • czytając głośno, uwzględnia przecinki w wypowiedzeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • czytając głośno, uwzględnia różne znaki interpunkcyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • czytając głośno, przekazuje intencję tekstu
<ul style="list-style-type: none"> • wygłasza tekst z pamięci 	<ul style="list-style-type: none"> • recytuje tekst poetycki 	<ul style="list-style-type: none"> • artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji 	<ul style="list-style-type: none"> • głosowo interpretuje tekst

<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące 	<ul style="list-style-type: none"> • używa świadomie wypowiedzeń oznajmujących, pytających i rozkazujących 	<ul style="list-style-type: none"> • używa wypowiedzeń wykrzyknikowych ze świadomością ich funkcji 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe
<ul style="list-style-type: none"> • buduje logiczne zdania 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy poprawne wypowiedzenia pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy poprawne wypowiedzenia pojedyncze i złożone 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca zdanie pojedyncze w równoważnik zdania i odwrotnie ze świadomością celu
<ul style="list-style-type: none"> • stara się przestrzegać poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych 	<ul style="list-style-type: none"> • przestrzega poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych, tworząc wypowiedzi o nieskomplikowanej strukturze językowej 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie stosuje w wypowiedzi wyrazy o trudnej odmianie
<ul style="list-style-type: none"> • tworzy przysłówki od przymiotników 	<ul style="list-style-type: none"> • używa przymiotników i przysłówków we właściwych kontekstach 	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnia w wypowiedziach różne natężenie cech i właściwości 	<ul style="list-style-type: none"> • używa we właściwych kontekstach przymiotników i przysłówków o różnych natężeniach cechy
<ul style="list-style-type: none"> • zna zasady pisowni: – rz, ż, ó, u, h, ch , – nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami – wyrazów wielką i małą literą – ą i ę – i po spółgłoskach 	<ul style="list-style-type: none"> • stara się przestrzegać poprawności ortograficznej w zakresie pisowni: – rz, ż, ó, u, h, ch , – nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami – wyrazów wielką i małą literą – ą i ę – i po spółgłoskach 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje w większości wyrazów zasady pisowni: – rz, ż, ó, u, h, ch , – nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami – wyrazów wielką i małą literą – ą i ę – i po spółgłoskach 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje we wszystkich wyrazach zasady pisowni: – rz, ż, ó, u, h, ch , – nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami – wyrazów wielką i małą literą – ą i ę – i po spółgłoskach

<ul style="list-style-type: none"> • zamyka wypowiedzenia oznajmujące kropką 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje poprawnie kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje poprawnie kropkę w zapisie dat 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie używa różnych znaków interpunkcyjnych
<ul style="list-style-type: none"> • operuje poprawnie słownictwem skoncentrowanym przede wszystkim wokół tematów: dom, rodzina, szkoła i nauka, środowisko przyrodnicze i społeczne 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy rodziny wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia wyrazy pokrewne od bliskoznacznych 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje świadomie w swoich wypowiedziach związki frazeologiczne

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym, nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak wiedzy i umiejętności nie rokuje osiągnięcia nawet minimalnego postępu.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, którego osiągnięcia w znacznym stopniu wykraczają poza wymagania dopełniające i sytuują się na poziomie ponadprogramowym. Jego praca cechuje się aktywnością, samodzielnością i kreatywnością. Prezentuje wysoki poziom wiedzy i umiejętności. Posiada szerokie kompetencje w zakresie odbioru tekstów kultury. Chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych. Twórczo i samodzielnie rozwija swoje zainteresowania. Podejmuje działalność literacką i kulturalną. Swobodnie korzysta z wielu źródeł w docieraniu do informacji, wykorzystuje funkcjonalnie nowoczesne technologie informacyjno- komunikacyjne. Tworzy bezbłędne pod każdym względem wypowiedzi ustne i pisemne

UCZEŃ Z ORZECZENIEM LUB OPINIĄ Z PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ

Uczniowi z orzeczeniem lub opinią z PPP wymagania edukacyjne, wynikające z programu nauczania, będą dostosowane do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych w przypadku stwierdzenia zaburzeń i odchyłeń rozwojowych lub specyficznych trudności w uczeniu się, uniemożliwiających sprostanie tym wymaganiom.

WYMAGANIA EDUKACYJNE DLA KLASY V

KONIECZNE (DOPUSZCZAJĄCY)	PODSTAWOWE (DOSTATECZNY)	ROZSZERZONE (DOBRY)	DOPEŁNIAJĄCE (BARDZO DOBRY)
I. ODBIÓR ODPOWIEDZI I WYKORZYSTANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI			
UCZEŃ			
<ul style="list-style-type: none"> czyta poprawnie tekst, wyznaczając głosowo granice zdań, zwracając uwagę na znaki interpunkcyjne 	<ul style="list-style-type: none"> czyta poprawnie tekst, podkreślając głosem ważne słowa 	<ul style="list-style-type: none"> czyta płynnie tekst, podkreślając odpowiednią modulacją nastrój i emocje bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> czyta tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści
<ul style="list-style-type: none"> słucha uważnie wypowiedzi nauczyciela i uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> słucha uważnie wszystkich wypowiedzi nauczyciela i uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> nawiązuje do wypowiedzi innych we własnej pracy 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wysłuchane wypowiedzi we własnej pracy
<ul style="list-style-type: none"> określa temat oraz kategorie dotyczące podstawowych elementów świata przedstawionego tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> wydobywa istotne informacje z tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie wydobywa z tekstu wiele informacji 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo wykorzystuje informacje z tekstu
<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia: <i>autor, narrator, czytelnik, słuchacz, nadawca, odbiorca wypowiedzi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia autora od narratora oraz nadawcę od odbiorcy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> określa relacje autor – narrator – czytelnik (słuchacz) oraz nadawca – odbiorca wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia funkcję nadawcy i odbiorcy w odniesieniu do różnego typu wypowiedzi
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje tekst literacki oraz tekst informacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia tekst literacki od informacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje wybrane elementy tekstów literackich i informacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje tekstu literackiego i informacyjnego
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje formy gatunkowe wypowiedzi (zaproszenie, życzenia, gratulacje, zawiadomienie, ogłoszenie, instrukcję) 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia formy gatunkowe wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> zna funkcje różnych form gatunkowych wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia elementy charakterystyczne dla różnych form gatunkowych

<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje informacje z tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia informacje ważne od drugorzędnych 	<ul style="list-style-type: none"> • hierarchizuje informacje 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia wpływ porządkowania informacji na proces zapamiętywania
<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega w tekście treści wyrażone wprost i pośrednio 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście treści wyrażone pośrednio 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje treści wyrażone wprost i pośrednio
<ul style="list-style-type: none"> • rozumie treść pytań, poleceń oraz prostych informacji 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie dosłowne i niektóre przenośne znaczenia wyrazów w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie przenośne znaczenia wyrazów w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów przenośnych w wypowiedzi
<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcia <i>prawda</i> i <i>falsz</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określa prawdziwość informacji dotyczącej tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia przesłanki w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski z tekstu
<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcia: <i>tytuł</i>, <i>wstęp</i>, <i>rozwińcie</i>, <i>zakończenie</i>, <i>akapity</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia w tekście cząstki kompozycyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • określa relacje między częściami składowymi wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcje części składowych wypowiedzi
<ul style="list-style-type: none"> • korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> • zna budowę słownika języka polskiego oraz słownika wyrazów obcych 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych, słownika języka polskiego oraz słownika wyrazów obcych 	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcje różnych słowników
<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje hasła w encyklopedii 	<ul style="list-style-type: none"> • zna budowę hasła encyklopedycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z informacji zawartych w encyklopedii 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z różnych źródeł informacji
<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje podmiot i orzeczenie w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcia: <i>przydawka</i>, <i>dopełnienie</i>, <i>okolicznik sposobu</i>, <i>okolicznik czasu</i>, <i>okolicznik miejsca</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje podmiot gramatyczny, szeregowy, towarzyszący oraz orzeczenie czasownikowe i orzeczenie wyrażone wyrazami typu <i>można</i> z bezokolicznikiem 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia funkcję orzeczenia, podmiotu, przydawki, dopełnienia i okolicznika w zdaniu

<ul style="list-style-type: none"> odróżnia zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zna pojęcia <i>zdanie pojedyncze i zdanie złożone</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdanie pojedyncze i złożone, odróżnia zdanie i wypowiedzenie bez osobowej formy czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje równoważnik zdania, określa typy zdań złożonych współrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję zdań współrzędnie złożonych różnego typu
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w wypowiedziach rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki oraz niektóre liczebniki i przymyki 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście liczebniki oraz przymyki 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między różnymi częściami mowy 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje różnych części mowy w wypowiedzeniu
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście formy liczb, rodzajów gramatycznych, czasów odmiennych części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia czasowniki w formie osobowej i nieosobowej oraz niektóre czasowniki dokonane i niedokonane 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rzeczowniki żywotne i nieżywotne, osobowe i nieosobowe oraz formy przypadków rzeczownika i przymiotnika 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje różnych form gramatycznych odmiennych części mowy w wypowiedzeniu
<ul style="list-style-type: none"> odczytuje proste znaki, w tym emotikony 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje emocje na podstawie wyrazu twarzy 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje emocje wyrażane gestami i postawą 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa emocje wyrażane za pomocą różnych form ekspresji
II. ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY			
UCZEŃ			
<ul style="list-style-type: none"> nazywa reakcje czytelnice 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi tekstów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje emocje towarzyszące odbiorowi tekstów kultury
<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat sytuacji bohatera literackiego i filmowego 	<ul style="list-style-type: none"> określa sytuację bohatera literackiego i filmowego 	<ul style="list-style-type: none"> zestawia sytuację bohatera z własnymi doświadczeniami 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje sytuację bohatera

<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat postaci literackiej, wskazuje pozytywne i negatywne cechy bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje swój pogląd na temat bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia bohatera literackiego 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do postaci
<ul style="list-style-type: none"> odróżnia dzieło literackie od innych tekstów kultury 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje różne teksty kultury 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia prozę od poezji 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje środki artystycznego wyrazu charakterystyczne dla różnych tekstów kultury
<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>fikcja literacka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia fikcję filmową od rzeczywistości 	<ul style="list-style-type: none"> określa rolę autora tekstu w kreowaniu fikcji literackiej
<ul style="list-style-type: none"> wymienia prawdopodobne (realistyczne) elementy świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nieprawdopodobne (fantastyczne) elementy świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat fantastyki w mitach i legendach 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między elementami świata przedstawionego mitu, legendy, baśni
<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia: <i>epitet, porównanie, przenośnia</i> (w tym <i>uosobienie</i> i <i>ożywienie</i>), wyraz <i>dźwiękonaśladowczy, neologizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście niektóre epitety, porównania, przenośnie (w tym <i>uosobienie</i> i <i>ożywienie</i>), wyrazy <i>dźwiękonaśladowcze, neologizmy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście literackim epitety, porównania, przenośnie (w tym <i>uosobienia</i> i <i>ożywienia</i>), wyrazy <i>dźwiękonaśladowcze, neologizmy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia funkcje językowych środków stylistycznych
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wers, zwrotkę i refren, wskazuje rymy w wierszu, zna pojęcie <i>rytm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia wiersz ciągły od stroficznego i rymowy od wiersza bez rymów 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wiersz wolny, zna pojęcia: <i>rymy męskie</i> i <i>żeńskie</i> oraz <i>dokładne</i> i <i>niedokładne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> używa funkcjonalnie pojęć: <i>wiersz ciągły, stroficzny, rymowy, bezrymowy, wolny</i> oraz <i>rymy</i> i <i>rytm</i> podczas analizy wiersza

<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się terminami: <i>lalki, kostium, rekwizyty, dekoracja</i> w kontekście widowiska teatralnego 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się terminami związanymi z teatrem lalkowym, zna pojęcie <i>znaki teatru</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia różne elementy składające się na widowisko teatralne, określa funkcje znaków teatralnych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje znaki teatru i środki wyrazu charakterystyczne dla teatru lalkowego
<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciami związanymi z filmem: <i>aktor, reżyser, scenariusz filmowy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, jak zbudowany jest scenariusz filmowy 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się ze zrozumieniem terminem <i>ujęcie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określa właściwości i funkcje różnych elementów dzieła filmowego
<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia film od programu informacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy programu telewizyjnego o charakterze konkursowym 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża opinię na temat programów telewizyjnych o charakterze konkursowym 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa twórczość przekazów audiowizualnych (ruchome obrazy, dźwięk)
<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia wydarzenia w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wydarzenia w tekście, używa pojęć <i>wątek</i> i <i>akcja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przebieg zdarzeń w ujęciu przyczynowo-skutkowym 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje bogate słownictwo określające następstwo zdarzeń
<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje najistotniejsze informacje o bohaterze 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat uczuć i przeżyć bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia opinię na temat bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • określa motywy działania bohatera
<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje opowiadanie, powieść podróżniczą, baśń, legendę, podanie, klechdę, mit, fraszkę, wiersz, przysłowie, komiks 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia mit i legendę od baśni 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy charakterystyczne różnych gatunków literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia funkcję mitów i legend
<ul style="list-style-type: none"> • odbiera teksty literackie na poziomie dosłownym 	<ul style="list-style-type: none"> • odbiera niektóre teksty kultury na poziomie metaforycznym 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje przenośne sensy utworów opartych na nieskomplikowanych konstrukcjach metaforycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje proste symbole i alegorie

<ul style="list-style-type: none"> • używa pojęcia <i>przesłanie</i> w odniesieniu do legendy i mitu 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje przesłanie niektórych legend i mitów 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje przesłania legend i mitów 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje samodzielnie przesłanie legendy i mitu
<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciami: <i>dobro – zło, przyjaźń – wrogość, prawda – kłamstwo, pokój – wojna</i> w odniesieniu do treści omawianych utworów 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania bohaterów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • zestawia wartości i ich przeciwieństwa na zasadzie kontrastu 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje wartości i antywartości wpisane w teksty kultury
<ul style="list-style-type: none"> • czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta większość wymaganych lektur w całości i analizuje ich świat przedstawiony 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje wybrane wątki 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami
III. TWORZENIE WYPOWIEDZI			
UCZEŃ			
<ul style="list-style-type: none"> • udziela poprawnych i logicznych odpowiedzi na pytania 	<ul style="list-style-type: none"> • krótko wypowiada się na podany temat związany z otaczającą rzeczywistością 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się logicznie na podany temat związany z poznanymi tekstami kultury 	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie porządkuje i komponuje treść swoich wypowiedzi
<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje oficjalną i nieoficjalną sytuację komunikacyjną 	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowuje sposób wyrażania się do sytuacji komunikacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje formy grzecznościowe w wypowiedzi ustnej i pisemnej (pozdrowienia, list, życzenia, gratulacje) 	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu
<ul style="list-style-type: none"> • formułuje poprawnie pytania podczas rozmowy 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje logiczne pytania do tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje pytania o zróżnicowanej budowie 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje pytania o charakterze uogólniającym

<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedzi wyrażające różne intencje, np. prośbę, polecenie, radę, podziękowanie, przeprosiny 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje różne typy wypowiedzeń w zależności od zamierzonego celu 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pozawerbalnymi środkami komunikowania się stosownie do okoliczności 	<ul style="list-style-type: none"> • podkreśla intencje wypowiedzi pozawerbalnymi środkami porozumiewania się
<ul style="list-style-type: none"> • redaguje według podanego wzoru użytkowe formy wypowiedzi: list, kartkę z pozdrowieniami, ogłoszenie, zawiadomienie, zaproszenie, życzenia, gratulacje, instrukcję, proste notatki w różnych formach 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje samodzielnie użytkowe formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje użytkowe formy wypowiedzi, stosuje odpowiednie słownictwo 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje użytkowe formy wypowiedzi, stosując środki językowe podkreślające intencję wypowiedzi
<ul style="list-style-type: none"> • redaguje według podanego wzoru opowiadanie z elementami opisu, opis przedmiotu, opis postaci, opis miejsca, opis krajobrazu, dziennik, pamiętnik, sprawozdanie 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje samodzielnie opowiadanie z elementami opisu, opis przedmiotu, opis postaci, opis miejsca, opis krajobrazu, dziennik, pamiętnik, sprawozdanie 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje rozwinięte, poprawne stylistycznie opowiadanie z elementami opisu, opis przedmiotu, opis postaci, opis miejsca, opis krajobrazu, dziennik, pamiętnik, sprawozdanie 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje poprawne, charakteryzujące się bogactwem językowym, opowiadanie z elementami opisu, opis przedmiotu, opis postaci, opis miejsca, opis krajobrazu, dziennik, pamiętnik, sprawozdanie
<ul style="list-style-type: none"> • wydziela marginesy i dba o estetykę tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyróżnia istotne treści w tekstach użytkowych 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedzi zgodne z cechami kompozycyjnymi danej formy 	<ul style="list-style-type: none"> • rozplanowuje kompozycję układu treści w różnych formach wypowiedzi
<ul style="list-style-type: none"> • sporządza według podanego wzoru odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza samodzielnie odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje jednolitą formę wypowiedzeń (bez czasownika) w zapisie planu ramowego i szczegółowego 	<ul style="list-style-type: none"> • dba o zwięzłość wypowiedzi w zapisie planu ramowego i szczegółowego

<ul style="list-style-type: none"> • słucha z uwagą uczestników rozmowy, mówi na temat, uczestnicząc w rozmowie 	<ul style="list-style-type: none"> • włącza się do rozmowy w kulturalny sposób 	<ul style="list-style-type: none"> • reaguje na wypowiedzi innych rozmówców 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje własne stanowisko w rozmowie
<ul style="list-style-type: none"> • czytając głośno, uwzględnia kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • czytając głośno, uwzględnia przecinki w wypowiedzeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • czytając głośno, uwzględnia różne znaki interpunkcyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • czytając głośno, przekazuje intencję tekstu
<ul style="list-style-type: none"> • wygłasza tekst z pamięci 	<ul style="list-style-type: none"> • recytuje tekst poetycki 	<ul style="list-style-type: none"> • artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji 	<ul style="list-style-type: none"> • głosowo interpretuje tekst
<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące 	<ul style="list-style-type: none"> • używa świadomie wypowiedzeń oznajmujących, pytających i rozkazujących 	<ul style="list-style-type: none"> • używa wypowiedzeń wykrzyknikowych ze świadomością ich funkcji 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe
<ul style="list-style-type: none"> • buduje logiczne wypowiedzenia pojedyncze i złożone 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy poprawne wypowiedzenia pojedyncze i złożone 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika w zdania i odwrotnie 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca zdanie pojedyncze w równoważnik zdania i odwrotnie ze świadomością celu
<ul style="list-style-type: none"> • stara się przestrzegać poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych 	<ul style="list-style-type: none"> • przestrzega poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych, tworząc wypowiedzi o nieskomplikowanej strukturze językowej 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie stosuje w wypowiedzi wyrazy o trudnej odmianie
<ul style="list-style-type: none"> • tworzy przysłówki od przymiotników 	<ul style="list-style-type: none"> • używa przymiotników i przysłówków we właściwych kontekstach 	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnia w wypowiedziach różne natężenie cech i właściwości 	<ul style="list-style-type: none"> • używa we właściwych kontekstach przymiotników i przysłówków o różnych natężeniach cechy

<ul style="list-style-type: none"> zna zasady pisowni: <ul style="list-style-type: none"> – <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, – <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, przysłówkami i liczebnikami – wielką i małą literą, – <i>ą</i> i <i>ę</i>, – <i>i</i> po spółgłoskach, – końcówek <i>-i, -ii, -ji</i>, – końcówek <i>-em, -om</i>, – przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych 	<ul style="list-style-type: none"> stara się przestrzegać poprawności ortograficznej w zakresie pisowni: <ul style="list-style-type: none"> – <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, – <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, przysłówkami i liczebnikami, – wielką i małą literą, – <i>ą</i> i <i>ę</i>, – <i>i</i> po spółgłoskach, – końcówek <i>-i, -ii, -ji</i>, – końcówek <i>-em, -om</i>, – przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w większości wyrazów zasady pisowni: <ul style="list-style-type: none"> – <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, – <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, przysłówkami i liczebnikami, – wielką i małą literą, – <i>ą</i> i <i>ę</i>, – <i>i</i> po spółgłoskach, – końcówek <i>-i, -ii, -ji</i>, – końcówek <i>-em, -om</i>, – przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje we wszystkich wyrazach zasady pisowni: <ul style="list-style-type: none"> – <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, – <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, przysłówkami i liczebnikami, – wielką i małą literą, – <i>ą</i> i <i>ę</i>, – <i>i</i> po spółgłoskach, – końcówek <i>-i, -ii, -ji</i>, – końcówek <i>-em, -om</i>, – przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych
<ul style="list-style-type: none"> zna wybrane zasady dotyczące oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych 	<ul style="list-style-type: none"> stara się przestrzegać zasad dotyczących oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w większości wyrazów zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje we wszystkich wyrazach zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych
<ul style="list-style-type: none"> zamyka wypowiedzenia oznajmujące kropką, znakiem zapytania lub wykrzyknikiem 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje poprawnie kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzeń, zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniach pojedynczych i złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w większości wypowiedzeń poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje we wszystkich wypowiedzeniach poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym

<ul style="list-style-type: none"> • operuje poprawnie słownictwem skoncentrowanym przede wszystkim wokół tematów: dom, rodzina, szkoła i nauka, środowisko przyrodnicze i społeczne 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia wyrazy pokrewne od bliskoznacznych, tworzy rodziny wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • używa funkcjonalnie i we właściwych kontekstach frazeologizmów 	<ul style="list-style-type: none"> • używa funkcjonalnie i we właściwych kontekstach archaizmów i neologizmów
---	---	--	--

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym, nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak wiedzy i umiejętności nie rokuje osiągnięcia nawet minimalnego postępu.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, którego osiągnięcia w znacznym stopniu wykraczają poza wymagania dopełniające i sytuują się na poziomie ponadprogramowym. Jego praca cechuje się aktywnością, samodzielnością i kreatywnością. Prezentuje wysoki poziom wiedzy i umiejętności. Ma szerokie kompetencje w zakresie odbioru tekstów kultury. Chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych. Twórczo i samodzielnie rozwija swoje zainteresowania. Podejmuje działalność literacką i kulturalną. Swobodnie korzysta z wielu źródeł w docieraniu do informacji, wykorzystuje funkcjonalnie nowoczesne technologie informacyjno- komunikacyjne. Tworzy bezbłędne pod każdym względem wypowiedzi ustne i pisemne.

UCZEŃ Z ORZECZENIEM LUB OPINIĄ Z PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ

Uczniowi z orzeczeniem lub opinią z PPP wymagania edukacyjne, wynikające z programu nauczania, będą dostosowane do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych w przypadku stwierdzenia zaburzeń i odchyień rozwojowych lub specyficznych trudności w uczeniu się, uniemożliwiających sprostanie tym wymaganiom.

WYMAGANIA EDUKACYJNE DLA KLASY VI

KONIECZNE (DOPUSZCZAJĄCY)	PODSTAWOWE (DOSTATECZNY)	ROZSZERZONE (DOBRY)	DOPEŁNIAJĄCE (BARDZO DOBRY)
I. ODBIÓR ODPOWIEDZI I WYKORZYSTANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI			
UCZEŃ			
<ul style="list-style-type: none"> czyta sprawnie tekst, wyznaczając głosowo granice zdań, zwracając uwagę na znaki interpunkcyjne 	<ul style="list-style-type: none"> czyta poprawnie tekst, podkreślając głosem ważne słowa 	<ul style="list-style-type: none"> czyta płynnie tekst, podkreślając odpowiednią modulacją nastrój i emocje bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> czyta tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści
<ul style="list-style-type: none"> słucha uważnie wypowiedzi nauczyciela i uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> słucha uważnie wszystkich wypowiedzi nauczyciela i uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> nawiązuje do wypowiedzi innych we własnej pracy 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wysłuchane wypowiedzi we własnej pracy
<ul style="list-style-type: none"> określa temat oraz główną myśl tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie wydobywa z tekstu wiele informacji 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje informacje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo wykorzystuje informacje z tekstu
<ul style="list-style-type: none"> używa ze zrozumieniem pojęć: <i>autor, narrator, czytelnik, słuchacz</i> do określenia nadawcy i odbiorcy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia na przykładach, co odróżnia autora od narratora oraz nadawcę od odbiorcy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> określa relacje autor –narrator – czytelnik (słuchacz) oraz nadawca – odbiorca wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia funkcję nadawcy i odbiorcy w odniesieniu do różnego typu wypowiedzi
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje tekst informacyjny, literacki i reklamowy 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia różnice między tekst informacyjnym, literackim i reklamowym 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje wybrane elementy tekstów informacyjnych, literackich i reklamowych 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje tekstu informacyjnego, literackiego i reklamowego
<ul style="list-style-type: none"> odczytuje informacje zawarte w tekście reklamowym 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje opinie w tekście reklamowym 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje różne środki językowe i pozajęzykowe użyte w tekście reklamowym 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję różnych środków językowych i pozajęzykowych w tekście reklamowym

<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje formy gatunkowe wypowiedzi (zaproszenie, życzenia, gratulacje, zawiadomienie, ogłoszenie, instrukcję, przepis) 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia formy gatunkowe wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia funkcje różnych form gatunkowych wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia elementy charakterystyczne dla różnych form gatunkowych
<ul style="list-style-type: none"> odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych 	<ul style="list-style-type: none"> hierarchizuje informacje 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję różnych informacji w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje umiejętność selekcjonowania informacji podczas korzystania z różnych źródeł (m.in. internetu)
<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje treści wyrażone wprost i pośrednio 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje informacje wyrażone pośrednio do opisu różnych elementów świata przedstawionego w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje informacje wyrażone wprost i pośrednio w tekstach o wyższym stopniu organizacji
<ul style="list-style-type: none"> rozumie dosłowne i przerośne znaczenia wyrazów w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów od znaczeń przerośnych w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> określa wpływ przerośnych i dosłownych znaczeń wyrazów na odbiór wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję przerośnych znaczeń wyrazów w różnych tekstach (informacyjnych, literackich, reklamowych)
<ul style="list-style-type: none"> wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia kłamstwo od fikcji literackiej 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje elementy manipulacji językowej 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia perswazję od manipulacji
<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia w tekście części składowe i dostrzega relacje między nimi 	<ul style="list-style-type: none"> określa relacje między częściami składowymi wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje części składowych wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o budowie tekstu do odczytywania jego sensu

<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie korzysta z informacji zawartych w słowniku ortograficznym, słowniku języka polskiego oraz wyrazów bliskoznacznych 	<ul style="list-style-type: none"> • zna budowę i funkcję słowników wyrazów obcych, frazeologicznego oraz poprawnej polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta ze słowników frazeologicznego oraz poprawnej polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z różnych typów słowników – odpowiednio do potrzeb
<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie wyszukuje hasła w encyklopedii tradycyjnej oraz internetowej 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z informacji zawartych w encyklopedii 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z informacji zawartych na tematycznych portalach internetowych 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z różnych źródeł informacji odpowiednio do potrzeb
<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje podmiot orzeczenie, przydawkę, dopełnienie i okolicznik w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia orzeczenie czasownikowe od imiennego i zna ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia funkcję różnych części zdania 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie wykorzystuje różne typy podmiotów i orzeczeń oraz inne części zdania w swoich wypowiedziach
<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w tekście zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdania pojedyncze i złożone oraz równoważniki zdań 	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcję w tekście zdań pojedynczych rozwiniętych i nierozwiniętych, zdań pojedynczych i złożonych oraz równoważników zdań 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje różne typy zdań złożonych współrzędnie i określa ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • celowo wykorzystuje różne typy wypowiedzi dla osiągnięcia zamierzonych efektów
<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w wypowiedziach rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki, liczebniki, zaimki, przymyki i spójniki 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia różnice między podstawowymi częściami mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcje różnych części mowy w wypowiedzeniu 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę o funkcjach zaimków w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych

<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczb, osób, rodzajów gramatycznych, czasów odmiennych części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje form przypadków, liczb, osób, rodzajów gramatycznych, czasów w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie stosuje różne formy trybu czasownika w swoich wypowiedziach
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikowania się (gest, wyraz twarzy, mimika, postawa ciała) 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa emocje postaci literackich, komiksowych, filmowych wyrażane mimiką, gestami i postawą 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa emocje postaci ukazanych w różnych tekstach kultury (m.in. obraz, rzeźba, fotografia), wyrażane za pomocą różnych form ekspresji 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę na temat niewerbalnych środków komunikowania się w opisie postaci ukazanych w różnych tekstach kultury
II. ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY			
UCZEŃ			
<ul style="list-style-type: none"> nazywa reakcje czytelnicze 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi tekstów literackich i filmowych 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje emocje towarzyszące odbiorowi tekstów kultury
<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat sytuacji bohatera literackiego i filmowego 	<ul style="list-style-type: none"> określa sytuację bohatera literackiego i filmowego 	<ul style="list-style-type: none"> zestawia sytuację bohatera z własnymi doświadczeniami 	<ul style="list-style-type: none"> obiektywnie komentuje sytuację bohatera
<ul style="list-style-type: none"> wyraża swój stosunek do postaci ukazanych w różnych tekstach kultury 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia postać prezentowaną w tekście kultury 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się odpowiednimi argumentami, wyrażając swoją ocenę postaci 	<ul style="list-style-type: none"> w ocenie postaci literackiej bierze pod uwagę motyw jej postępowania
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje różne teksty kultury (tekst literacki, film, przedstawienie teatralne, balet, dzieło muzyczne, obraz, rzeźbę, fotografię, sztukę użytkową) 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia tekst literacki od publicystycznego 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje środki artystycznego wyrazu charakterystyczne dla różnych tekstów kultury 	<ul style="list-style-type: none"> używa pojęć charakterystycznych dla wybranej dziedziny sztuki w opisie tekstu kultury

<ul style="list-style-type: none"> odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia fikcję filmową od rzeczywistości 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje świat fikcji artystycznej 	<ul style="list-style-type: none"> określa rolę autora tekstu w kreowaniu fikcji artystycznej
<ul style="list-style-type: none"> wskazuje prawdopodobne (realistyczne) i nieprawdopodobne (fantastyczne) elementy świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat fantastyki w utworach fantasy i science fiction 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między elementami świata przedstawionego mitu, legendy, baśni, utworu fantasy i science fiction 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy fantastyczne jako jedną z cech gatunkowych ballady
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście literackim porównanie, przenośnię, epitet (w tym uosobienie i ożywienie) i wyraz dźwiękonaśladowczy 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia funkcję porównania, przenośni, epitetu i wyrazu dźwiękonaśladowczego w tekście literackim 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście instrumentację głoskową, przerzutnię, neologizmy, archaizmy i określa ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia funkcję różnych językowych środków stylistycznych
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wers, zwrotkę, rym, rytm, refren w utworze literackim 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia czynniki wpływające na rytm utworu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rymy męskie i żeńskie oraz dokładne i niedokładne oraz określa ich funkcję w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> używa funkcjonalnie pojęć <i>wers</i>, <i>zwrotka</i>, <i>rym</i>, <i>rytm</i>, <i>refren</i> podczas analizy wiersza
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wiersz rymowany i wiersz biały 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wiersz ciągły i stroficzny 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym charakteryzuje się wiersz wolny 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia związki między budową i znaczeniami utworu poetyckiego
<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia elementy składające się na widowisko teatralne (gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty) 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się ze zrozumieniem terminami związanymi ze sztuką teatru 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym różni się kabaret od innych widowisk teatralnych 	<ul style="list-style-type: none"> określa elementy charakterystyczne dla widowiska baletowego

<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego (scenariusz, reżyseria, ujęcie, scena, gra aktorska) 	<ul style="list-style-type: none"> używa ze zrozumieniem pojęć <i>kino familijne, serial telewizyjny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia cechy filmu kultowego 	<ul style="list-style-type: none"> określa właściwości i funkcje różnych elementów dzieła filmowego
<ul style="list-style-type: none"> odróżnia telewizyjny program informacyjny od programu rozrywkowego 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa tworzywo przekazów audiowizualnych (ruchome obrazy, dźwięk) 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje talk-show jako program rozrywkowy 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża opinię na temat programów telewizyjnych o charakterze rozrywkowym
<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia wątki i wydarzenia w tekście oraz omawia akcję 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wydarzenia zawiązujące akcję, punkt kulminacyjny oraz rozwiązanie akcji 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia fabułę od akcji 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję retrospekcji w utworze literackim
<ul style="list-style-type: none"> przedstawia informacje i formułuje opinie na temat bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> określa motywy działania bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> używa ze zrozumieniem pojęć <i>usposobienie, charakter, temperament</i> podczas charakterystyki bohatera
<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje opowiadanie, powieść, baśń, legendę, mit, bajkę, fraszkę, wiersz, przysłowie, komiks 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najbardziej charakterystyczne cechy różnych gatunków literackich 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje różne odmiany powieści, np. przygodową, podróżniczą, obyczajową, psychologiczną, historyczną 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia cechy charakterystyczne wybranych konwencji literackich, np. fantasy, science fiction
<ul style="list-style-type: none"> odbiera teksty kultury na poziomie dosłownym i przenośnym 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje przenośne sensy utworów opartych na nieskomplikowanych konstrukcjach metaforycznych 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje proste symbole i alegorie 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje teksty kultury na poziomie kontekstualnym

<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia morał bajki 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między bajką i baśnią 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia uniwersalny charakter przesłania bajek, baśni, mitów, legend i przypowieści
<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje wartości oraz antywartości wpisane w teksty kultury, np. <i>dobro – zło,</i> <i>przyjaźń – wrogość,</i> <i>prawda – kłamstwo,</i> <i>pokój – wojna,</i> <i>miłość – nienawiść</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zestawia wartości i ich przeciwieństwa na zasadzie kontrastu 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje próby definiowania wartości wpisanych w teksty kultury 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje teksty kultury przez pryzmat wartości wpisanych w te dzieła
<ul style="list-style-type: none"> • czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta większość wymaganych lektur w całości i analizuje ich świat przedstawiony 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje wybrane wątki 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami
III. TWORZENIE WYPOWIEDZI			
UCZEŃ			
<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na tematy poruszane na zajęciach 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się poprawnie i logicznie na podane tematy związane z otaczającą rzeczywistością i poznanymi tekstami 	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie porządkuje i komponuje treść swoich wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie używa różnych środków językowych w swoich wypowiedziach
<ul style="list-style-type: none"> • dostosowuje sposób wyrażania się do sytuacji komunikacyjnej i zamierzonego celu 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje formy grzecznościowe w wypowiedzi ustnej i pisemnej (pозdrowienia, list, życzenia, gratulacje) 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega związki między dostosowaniem sposobu wyrażania się i skutecznością komunikacji 	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie i celowo stosuje elementy stylizacji językowej w swoich wypowiedziach pisemnych

<ul style="list-style-type: none"> • formułuje poprawnie zbudowane i logiczne pytania do tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje pytania o zróżnicowanej budowie 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje pytania związane z metaforycznymi znaczeniami utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje pytania o charakterze filozoficznym
<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedzi wyrażające różne intencje, np. prośbę, polecenie, radę, podziękowanie, przeproszenie 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się werbalnymi i pozawerbalnymi środkami komunikowania się stosownie do okoliczności 	<ul style="list-style-type: none"> • podkreśla intencje wypowiedzi pozawerbalnymi środkami porozumiewania się 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje świadomie w swoich wypowiedziach elementy perswazji językowej
<ul style="list-style-type: none"> • redaguje według podanego wzoru użytkowe formy wypowiedzi: list oficjalny, list prywatny, kartkę z pozdrowieniami, ogłoszenie, zawiadomienie, zaproszenie, życzenia, gratulacje, instrukcję, proste notatki w różnych formach 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje samodzielnie użytkowe formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje użytkowe formy wypowiedzi, stosuje odpowiednie słownictwo 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje użytkowe formy wypowiedzi, stosując funkcjonalnie i celowo różnorodne środki językowe
<ul style="list-style-type: none"> • redaguje według podanego wzoru opowiadanie z dialogiem i elementami opisu, opis przedmiotu, opis postaci, opis miejsca, opis krajobrazu, opis dzieła sztuki, dziennik, pamiętnik, sprawozdanie, streszczenie 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje samodzielnie opowiadanie z dialogiem i elementami opisu, opis przedmiotu, opis postaci, opis miejsca, opis krajobrazu, opis dzieła sztuki, dziennik, pamiętnik, sprawozdanie, streszczenie 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje rozwinięte, poprawne stylistycznie opowiadanie z dialogiem i elementami opisu, opis przedmiotu, opis postaci, opis miejsca, opis krajobrazu, opis dzieła sztuki, dziennik, pamiętnik, sprawozdanie, streszczenie 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje poprawne, charakteryzujące się bogactwem językowym opowiadanie z dialogiem i elementami opisu, opis przedmiotu, opis postaci, opis miejsca, opis krajobrazu, opis dzieła sztuki, dziennik, pamiętnik, sprawozdanie, streszczenie

<ul style="list-style-type: none"> wydziela margines, stosuje akapity i dba o estetykę tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w wypowiedzi pisemnej odpowiednią kompozycję i układ graficzny 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie rozplanowuje kompozycję układu treści w różnych formach wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> używa różnych rozwiązań kompozycyjnych i graficznych eksponujących ważne treści w tekście
<ul style="list-style-type: none"> sporządza według podanego wzoru odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza samodzielnie odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje jednolitą formę wypowiedzeń (bez czasownika) w zapisie planu ramowego i szczegółowego 	<ul style="list-style-type: none"> dba o zwięzłość wypowiedzi w zapisie planu ramowego i szczegółowego
<ul style="list-style-type: none"> ślucha z uwagą uczestników rozmowy, mówi na temat, prezentuje własne zdanie 	<ul style="list-style-type: none"> włącza się do rozmowy w kulturalny sposób 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje poprawnie zbudowane argumenty i kontrargumenty w dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> przestrzega wszystkich zasad kultury dyskusji
<ul style="list-style-type: none"> czytając głośno, przekazuje intencję utworu, uwzględnia różne znaki interpunkcyjne w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> czytając głośno, stosuje odpowiednią intonację i właściwie akcentuje wyrazy 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie używa akcentu zdaniowego do wyeksponowania znaczeń wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> czytając tekst, uwzględnia jego organizację rytmiczną
<ul style="list-style-type: none"> opowiada o wybranych wydarzeniach z fabuły utworu 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada fabułę krótkiego utworu epickiego lub fragmentu powieści 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie wykorzystuje tempo mówienia i intonację podczas opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie używa różnych środków językowych i pozajęzykowych w celu zainteresowania słuchaczy
<ul style="list-style-type: none"> wygłasza tekst z pamięci 	<ul style="list-style-type: none"> recytuje tekst poetycki oraz fragmenty prozy 	<ul style="list-style-type: none"> artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji 	<ul style="list-style-type: none"> głosowo interpretuje tekst

<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia i poprawnie zapisuje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące 	<ul style="list-style-type: none"> • używa świadomie wypowiedzeń oznajmujących, pytających i rozkazujących 	<ul style="list-style-type: none"> • używa wypowiedzeń wykrzyknikowych ze świadomością ich funkcji 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę o wypowiedzeniach mających charakter pytań retorycznych w interpretacji tekstu
<ul style="list-style-type: none"> • przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie oraz zdania w równoważniki zdań i odwrotnie – odpowiednio do przyjętego celu 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę o odmianie wyrazów do tworzenia poprawnych wypowiedzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje funkcjonalnie równoważniki zdań w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie tworzy zdania współrzędnie i podrzędnie złożone różnego typu
<ul style="list-style-type: none"> • przestrzega poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych, tworząc wypowiedzi o nieskomplikowanej strukturze językowej 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje poprawnie i celowo różne formy gramatyczne wyrazów odmiennych 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie stosuje w wypowiedzi wyrazy o trudnej odmianie
<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki 	<ul style="list-style-type: none"> • używa we właściwych kontekstach przymiotników i przysłówków o różnych natężeniach cechy 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie używa różnych stopni przysłówka w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo stopniuje trudne formy przymiotników

<ul style="list-style-type: none"> • zna zasady pisowni: <ul style="list-style-type: none"> – rz, ż, ó, u, h, ch, – nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, przysłówkami, liczebnikami i zaimkami, – wielką i małą literą, – ą i ę, – połączeń literowych <i>en, em, on, om</i> – i po spółgłoskach, – końcówek <i>-i, -ii, -ji,</i> – końcówek <i>-em, -om,</i> – przedrostków i przyrostków, – przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych i stara się ich przestrzegać 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady ortograficzne w zakresie pisowni: <ul style="list-style-type: none"> – rz, ż, ó, u, h, ch, – nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, przysłówkami, liczebnikami i zaimkami, – wielką i małą literą, – ą i ę, – połączeń literowych <i>en, em, on, om</i> – i po spółgłoskach, – końcówek <i>-i, -ii, -ji,</i> – końcówek <i>-em, -om,</i> – przedrostków i przyrostków, – przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje większość wyrazów zawierających trudności w zakresie pisowni: <ul style="list-style-type: none"> – rz, ż, ó, u, h, ch, – nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, przysłówkami, liczebnikami i zaimkami, – wielką i małą literą, – ą i ę, – połączeń literowych <i>en, em, on, om</i> – i po spółgłoskach, – końcówek <i>-i, -ii, -ji,</i> – końcówek <i>-em, -om,</i> – przedrostków i przyrostków, – przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje wszystkie wyrazy zawierające trudności w zakresie pisowni: <ul style="list-style-type: none"> – rz, ż, ó, u, h, ch, – nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, przysłówkami, liczebnikami i zaimkami, – wielką i małą literą, – ą i ę, – połączeń literowych <i>en, em, on, om</i> – i po spółgłoskach, – końcówek <i>-i, -ii, -ji,</i> – końcówek <i>-em, -om,</i> – przedrostków i przyrostków, – przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych
<ul style="list-style-type: none"> • zna wybrane zasady dotyczące oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych i stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady dotyczące oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie oznacza większość spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie oznacza wszystkie spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne

<ul style="list-style-type: none"> zna zasady użycia znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, cudzysłowu, dwukropka, nawiasu, wykrzyknika i stara się je stosować w zapisie zdań złożonych i pojedynczych 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady dotyczące użycia znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, cudzysłowu, dwukropka, nawiasu, wykrzyknika w zapisie zdań złożonych i pojedynczych 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie używa poznanych znaków interpunkcyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> celowo i funkcjonalnie używa różnych znaków interpunkcyjnych
<ul style="list-style-type: none"> operuje poprawnie słownictwem skoncentrowanym przede wszystkim wokół tematów: dom, rodzina, szkoła i nauka, środowisko przyrodnicze, społeczne i kulturowe 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia wyrazy pokrewne od bliskoznacznych oraz synonimy od antonimów 	<ul style="list-style-type: none"> używa funkcjonalnie i we właściwych kontekstach frazeologizmów 	<ul style="list-style-type: none"> używa zdrobnień, zgrubień oraz wyrazów nacechowanych emocjonalnie odpowiednio do przyjętego celu wypowiedzi

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym, nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak wiedzy i umiejętności nie rokuje osiągnięcia nawet minimalnego postępu.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, którego osiągnięcia w znacznym stopniu wykraczają poza wymagania dopełniające i sytuują się na poziomie ponadprogramowym. Jego praca cechuje się aktywnością, samodzielnością i kreatywnością. Prezentuje wysoki poziom wiedzy i umiejętności. Ma szerokie kompetencje w zakresie odbioru tekstów kultury. Chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych. Twórczo i samodzielnie rozwija swoje zainteresowania. Podejmuje działalność literacką i kulturalną. Swobodnie korzysta z wielu źródeł w docieraniu do informacji, wykorzystuje funkcjonalnie nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne. Tworzy bezbłędne pod każdym względem wypowiedzi ustne i pisemne.

UCZEŃ Z ORZECZENIEM LUB OPINIĄ Z PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ

Uczniowi z orzeczeniem lub opinią z PPP wymagania edukacyjne, wynikające z programu nauczania, będą dostosowane do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych w przypadku stwierdzenia zaburzeń i odchyłeń rozwojowych lub specyficznych trudności w uczeniu się, uniemożliwiających sprostanie tym wymaganiom.